

۲۰۱۴/۰۷/۳۰

صالحه وهاب واصل

کتابهای الکترونیک و ضرورت استندرد سازی جدید برای زبان های ملی ما

پیشرفت سریع در رشته تکنولوژی اطلاعاتی درنگ نمی کند. همه روزه انکشاف تولیدات، بیشتر از پیش "هاردویر" و "سافت ویر" را مشاهده می کنیم که ظرفیت های فکری ما را روز تا روز به چلنج می طلبند. انقلاب دیگر رشته تکنولوژی اطلاعاتی که در برابر ما قرار دارد، مطمئناً بخش "کتاب"، "کتابخانه" و "فروش کتاب" ها را تشکیل میدهد. این به این معنی که "دونلود" کردن کتابهای الکترونیکی «E-book» برای «E-book readers» از کتابخانه های آنلاین روابط ما را با جهان کتاب و کتاب خوانی دگرگون میکند.

کاغذ، روزنامه و مجلات، انحصار شان را از دست داده، خود و جای خود را به کاغذ الکترونیکی یا «E-Paper» خواهند داد. کتابخانه های آنلاین جایگزین کتابخانه های سنتی خواهد شد. کتابفروشی ها کتاب ها را از سیستم ابر یا «Cloud» دونلود کرده و چاپ فوری «Print on demand» خواهد کرد.

کاغذ یک نوع مونوپولی است که بیشتر از ۱۰۰۰ سال قدامت دارد، اما نظر به توسعه و انکشاف تکنولوژی، روز تا روز آرام آرام این مونوپول، انحصار و قدرت جاذبه اش را از دست میدهد و کمپنی ها، شرکت ها و خانه های بی کاغذ یا عاری از کاغذ آهسته آهسته به یک حقیقت و واقعیت مبدل میشود و کتاب خانه ها، الماری های کتاب در خانه ها، شرکت ها، مکاتب، پوهنتون ها و دفاتر رفته رفته جای شان را به

(Smartphones)، (Notebooks)، (PC-Tablet)، (E-book readers) و آگذار می کنند که توسط آن ها میتوانیم (Format) ها یا قالب های مانند (Word)، (ST)، (PDF)، (DOC)، (DOCX)، (PEG)، .. و غیره... را برای مطالعه متون مورد استفاده قرار دهیم.

کتابهای الکترونیکی E-book readers

موبایل، کمپیوتر، لپتاپ، آی پد، و همه وسایل تکنولوژی که ما همه روزه مورد استفاده قرار میدهم، دارای یک مونیتوری است که ما میتوانیم توسط آن مسایل مختلف را در اینترنت چه در داخل و چه در خارج از منزل مشاهده و مطالعه نماییم. اما اگر این مطالعه دوام دار باشد مانند مطالعه یک کتاب یا یک داستان بسیار طولانی و یا کدام معلومات تأریخی و غیره که چشم های ما را ساعت ها، متواتر با این مونیتور ها مصروف نگه دارد، انعکاس شعاعیکه این مونیتور ها در موجودیت آفتاب و نور آن به چشم ما میرساند، خیلی ها برای چشم مضر

د پانو شمیره: له ۱ تر ۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
پاڼونه: دلیکنی دلیکنیزي بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

و خطرناک بوده و اکثراً سبب درد، خارش، سوزش، آزار چشم و سر دردی میگردد. روی این ملحوظ جهت جلوگیری از این ضرر جسمانی فعالین (آی تی) درین اواخر به ایجاد سیستم مدرن تری موفق شده اند به نام (ای - انک تکنالوژی) (E-ink technology) که این سیستم در (ای ریدر E-Reader) ها از قبل ضبط است و چشم ها را هنگام خواندن و مطالعات طولانی و متداوم از تکالیف متذکره محافظت می کند. ازینرو اگر ضرورت افتد که ما مطلبی را در بیرون از منزل، هنگام تعطیل در لب ساحل، یک پارک تفریحی، روی تراس خانه، داخل ترن و یا هر جای دیگر بخواهیم مطالعه کنیم، در ناحیه چشم مشکلی ایجاد نمی گردد.

سهولت دیگری که در ای ریدر (E-Reader) قابل یاد دهانیست، داشتن چراغ شب بین است که اگر کسی از طرف شب در بستر قبل از خوابیدن علاقه و یا عادت به مطالعه داشته باشد، بدون اینکه برای مطالعه مطلب مورد نظرش با روشن ساختن چراغ، سبب آزار و اذیت پارتنر و یا شریک زندگی اش گردد، میتواند ازین امکان چراغ شب بین ای ریدر (E-Reader) استفاده کرده، در چراغ خاموش هم مطالعه کند.

با تکنالوژی (E-ink)، (E-Paper) که تولید میشود، نور را مانند کاغذ عادی انعکاس میدهد و می تواند در محدوده خاصی خم شده تاب بخورد یا (قات شود). حروف الفباء هم شبیه به نوشته چاپ شده بر روی کاغذ، دیده می شود، اما با تفاوت مثبتی که اندازه خوردی و بزرگی و هم فورم باریکی و دبلای آن قابل تنظیم است. مصرف برق در این دستگاه تنها زمان تبدیل صفحات صورت میگیرد که به حساب صرفه جویی در بتری، می توانیم یک بار چارج بتری را برای حتی یکسال استفاده کنیم. با مدل های فعلی، این تکنالوژی در صورتیکه هنگام مطالعه مطلب مورد نظر تان به کدام موضوع مبهم مواجه میشوید و میخواهید زیادتیر درین باره معلومات داشته باشید، در همان صفحه ای که مقاله مورد مطالعه تان باز است، جمله یا کلمه مبهم را سلکت یا هایلایت کنید و به انترنت مراجعه کرده معلومات مورد نظر تان را از منابع ذیربط دریافت کرده، استفاده کنید.

امروز در سیستم های جدید ای ریدر (E-Reader) قلم های مخصوص جابجا گردیده که در صورت لازم در روی متنی که مطالعه می کنید میتواند چیز های را نشانی و یا نوت کنید و به شکل یادداشت کوتاهی حفظ کنید. همچنان این سیستم، مجهز با امکانات درجه جست و جو میباشد.

همه روزه تخنیک های نو تر و جدید تر در تکنالوژی مدرن اضافه می شود که یکی از آنها هم تخنیک "تکست تو اسپیچ Text to speech" است که از قرار معلوم به سرعت چشمگیری عمومیت پیدا می کند. مثلاً محصلی پشت اشترنگ موتر نشسته و نسبت ضیقی وقت نمی تواند کتابی را که برای امتحاناتش باید بخواند، مطالعه کند. وی از این تخنیک جدید «متن برای نطق»

استفاده می کند و از "ای ریدر" خود خواهش می کند که متن را برایش بخواند. این طریق، یکی از بهترین سیستم هایی است که تا فعلاً خیلی ها مفید واقع گردیده است.

با یک «Ebook-readers»، شما می توانید یک کتابخانه سیار را با خود داشته باشید. چه در زمان تعطیلات چه در زمان تحصیل و یا زمان کار فرق نمی کند. هر «book E-readers»، میتواند وظیفه یک کتابخانه را با هزاران کتاب در کتگوری های مختلف سیاسی، فرهنگی و ادبی، اقتصادی، پخت و پز، نقاشی، هنر و موسیقی و غیره در خود جاگزین نماید و شما در هر وقت و زمان از آن به سادگی میتوانید بهره ور شوید.

د پانو شمیره: له ۲ تر ۴

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولی

ضرورت استاندارد سازی جدید برای زبان های ملی ما

زبان های ما نظر به پیشرفت تخنیک همه روزه ضرورت بیشتر به انکشاف و توسعه پیدا میکند. زیرا استاندارد های که ما از سالیان بسیار دور تا امروز در نوشتن و خواندن زبان خود مورد استفاده قرار داده ایم دیگر برای این تخنیک پیشرفته تکنالوژی امروز جوابگو نیست و به کمک زبانهای کامل و با قدامت ضرورت داریم تا بتوانیم زبان را از عقیم بودنش در تکنالوژی آپریتنگ سیستم امروز و همچنان از تهاجم زبان های بیگانه نجات دهیم. تنظیم زبان در آپریتنگ سیستم ها منحصر به فرد شده نمی تواند زیرا زبان یک مملکت هم منحصر به فرد نبوده و یک سرمایه ملی و جامعه مردم است.

کتاب الکترونیکی یا ایبوک (E-book) هر قدر امروز به شکل درست و منظمش مطابق به سطح و نورم جهانی تنظیم گردد، به همان اندازه سهولت و سادگی را در استفاده آن برای نسل های آینده ما فراهم ساخته، سبب عرف زبان و داشته های ما به سویه جهانی می گردد.

مثلاً اگر ما همین مدرن ترین سیستم تکنالوژی امروز را که به زودی بین مردم عمومیت پیدا خواهد کرد و آن عبارت از (Text to speech) یا «متن برای نطق» است، مورد بحث قرار دهیم به وضاحت می توانیم ببینیم که در آینده، متن زبانان ملی ما "دری و پشتو" در تکنالوژی اطلاعاتی از مشکلات خالی نخواهد بود. مخصوصاً در حساب املائی و انشائی. چرا؟

نخست اینکه یک تعداد از هموطنان ما به این اندیشه اند که مسئله انشائی در نوشتار دری و پشتو سلیقویست و هر شخص به شکل منحصر به فرد هر طوری که دلش بخواهد میتواند مسائل انشائی را بکار ببرد در حالیکه در سیستم «متن برای نطق» یا (Text to speech) هرگز با استفاده به روش انشائی سلیقوی نمی توانیم به مؤفقتی که باید، نائل آئیم.

ثانیاً مسائل از نکته نظر املائی است که درین قسمت زبان ما به شدت محتاج به زبان های با قدامت و با ثبات تاریخیست. که در عرصه استاندارد سازی جدید علاوه بر اتکاء به زبان های ثابت محتاج است به یک حکومت پرکار، یک کمیسیون صائب نظران علم آئی تکنالوژی اطلاعاتی، و صائب نظران زبان شناس و ادیبان. تا با تشکیل یک مثلث وحدتی، درین ساحه زبان ورودی دری در آپریتنگ سیستم ها که قبلاً موجود است، توسعه و انکشاف مثبت پیدا نموده از عقیم بودن و تهاجم فرهنگی و تجاوزات همسایگان نجات پیدا نموده در امان باشد.

البته نا گفته نباید گذاشت که تمام زحماتی که در سه تا چهار دهه اخیر درین زمینه در کشور عزیز ما از جانب خبرگان و روشنفکران همان دور صورت گرفته است، همچنان می تواند در قسمت زبان نقش مثبتش را بازی نموده ممد خوبی ثابت شود.

دیده میشود که درین اواخر زبان ملی پشتو را از هر نگاه توسعه و انکشاف داده اند. با آنکه این زبان الحمدلله تحت تهاجم و تجاوز فرهنگی و زبانی بیگانگان و همسایگان قرار ندارد باز هم دو نکته مهم در آن در نظر گرفته نشده است. یکی استاندارد سازی نوشتاریست که روش نوشتاری در شهر های مختلف به سلیقه های مختلف صورت می گیرد و دوم ادغام این زبان در آپریتنگ سیستم هاست. که این سهل انگاری هموطنان دانشمند و روشن فکر ما سبب شده که علاوه از عقیم بودن، این زبان ملی ما در آپریتنگ سیستم البته در حال نابودیست که بسیار زیاد متأثر کننده است.

کتابخانه آثار علمی و تحقیقی «حبیبه»

[/AllItems.aspx°http://www.afghan-german.com/tahLiLha/Lists/List](http://www.afghan-german.com/tahLiLha/Lists/List/AllItems.aspx)

د پانو شمیره: له ۳ تر ۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

کتابخانه حبیبه (کتابخانه آنلاین پورتال افغان جرمن آنلاین) که در خود آثار علمی و اندوخته های تاریخی، علمی، طبی، کلتوری، سیاسی و اجتماعی را در حدود هزار کتاب، رساله، اسناد و مقاله ضبط و حفظ دارد که میتواند ضرورت های مطالعاتی و تحقیقی مردم ما را مرفوع سازد.

روش استفاده از این کتابخانه را که با ابزار کاری مانند فیلتر، جست و جو و غیره مجهز می باشد، انشاءالله به زودی توسط یک ویدیو برای علاقمندان این بخش، تشریح خواهیم کرد. مطالب درین بخش به فارمت "پی دی اف" در آمده و در نظر است که در آینده به فارمت "ای بوک" هم مبدل گردیده، مورد استفاده قرار گیرد. مثلاً که

یکی از نوشته ها یا کتب جناب سیستانی را بتوانند هم مطالعه کنند و هم بشنوند.

نمونه هایی از (Ebook-reader) را میتوانیم در ذیل نام ببریم:

Amazon Kindle
Sony eBook Reader
Cybook
cover story.
IRIVER story HD
Liad Irex
Bookeen

و غیره

داونلود مجانی «E-book»

<http://www.archive.org>
<http://www.munseys.com>
<http://www.feedbooks.com>

طی تنظیم و ترتیب این مقاله از مشوره های ارزنده همکار گرامی ام دیپلوم انجنیر محترم قیس کبیر هم بهره برده ام که از ایشان نسبت این لطف، اظهار سپاس و امتنان می کنم.

منبع: صفحات مختلف انترنتی (علمی و تحقیقاتی)

د پانو شمیره: له ۴ تر ۴

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په څیر و لولئ